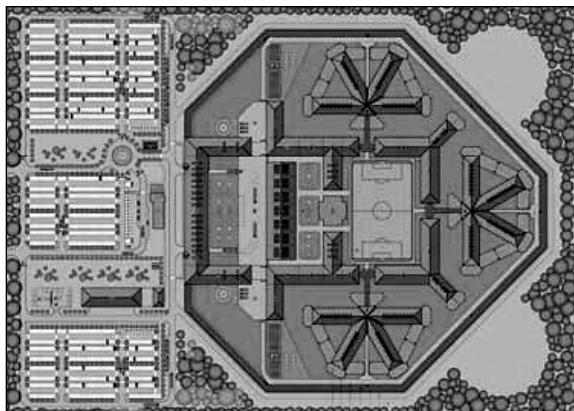

Király Klára

Hírek a börtönvilágból

Óriásbörtönök építése az Egyesült Királyságban

Az Egyesült Királyságban az Igazságügyi Minisztérium (Ministry of Justice) óriásbörtönök építését kezdeményezte. Bryan Stevenson, New York-i professzor úgy véli, hogy egy 2 500 fős büntetés-végrehajtási intézet megépítése az amerikai típusú végrehaj-

tási rendszer felé sodorná a briteket. Ennek az álláspontjának több fórumon is hangot adott.

Az Igazságügyi Minisztérium választól tolmácsolva a tárca szóvivője kihangsúlyozta, hogy a börtönöknek minél nagyobbaknak kellene lenniük, mivel az új építkezési gyakorlat költségkímélőbb gazdálkodáshoz vezetne. Másrészt pedig ezeket a komplexumokat a brit igényekhez szeretnék igazítani,

és öt önálló egységre fogják őket felbontani. Egy alegységben 500 főnél nem lehet több elítéltet befogadni. A három Titan börtönt Londonban, Nyugat-Közép Angliában és Északnyugat Angliában kellene felépíteni. A határidő viszonylag rövid, mivel 2014-re kellene átadni a komplexumokat.

Forrás: Warning for UK over Titan prisons. BBC News, 2008. 12.

Működési hiányosságok egy spanyolországi börtönben

A Mediterraneo című újság a Valencia tartományban lévő Albocasser új börtönének működési hiányosságairól számolt be. Az elítéltek családtagjai szerint a Castellón II. büntetés-végrehajtási intézetben egy hónapja nincsen megfelelő hőmérsékletű víz a zuhanyozókban. A hozzátartozók – akik a probléma megoldását a tartomány börtönügyekért felelős igazgatóságtól várják – azt hangoztatták, hogy az elítélteknek minden nap jéghideg vízben kell fürdeniük.

Forrás: Familiares de presos en Albocasser dicen que se duchan con agua fría. Mediterraneo, 2008. 11. 12.

Napenergia-hasznosítás Philadelphia államban

A jövőben a 800 női elítéltnak helyet biztosító Riverside Büntetőintézet szeretné a napenergiát kiaknázni a költségei csökkentése érdekében. A környezetbarát módszer al-

kalmazásával melegvizet állítanak elő a fogvatartottak számára. A szakértők úgy gondolják, hogy a kiépítendő rendszer élettartama 25 év lesz, a beruházás 665 ezer dollárba (133 millió forintba) fog kerülni.

Az elképzelések szerint az olaj és gáztüzelésű kazánokat teljesen felszámolnák a komplexum egyes egységein belül. A rendszer finanszírozását a büntetés-végrehajtás költségvetése és az Office of Sustainability (Fenntartási Hivatal) biztosítják. A Hivatal működése a tudatos környezetvédelemre és a tervek koordinálására összpontosít.

Forrás: Philadelphia prison saves money with solar panels. The Associated Press. Philadelphia Sun, 2008. 12. 04.

Napenergiával működő berendezések gyártása New York államban

A Spire Corporation nevű cég – amely napenergiával működő berendezéseket gyárt és forgalmaz – egy 54,9 millió dolláros (10 milliárd forint) szerződést írt alá a Szövetségi Börtönvállalatok Részvénytársasággal, az UNICOR-ral. A Spire Corporation a New York államban található az Otisville szövetségi börtönben kívánja megvalósítani a napenergiával működő rendszerek gyártását.

A szakemberek hasznosnak tartanák, ha az elítéltek elsajátítanák a napenergiát használó berendezések kiépítésének technikáját és a karbantartás legfontosabb szabályait. A fogvatartottak a képzésben való részvételtől és a tanfolyam eredményes befejezéséről bizonyítványt kapnának.

Forrás: Solar cell maker gets prison contract. Boston Business Journal, 2008. 12. 08.

Mobiltelefon-tilalom Valladolid börtönében

A spanyolországi Valladolid büntetés-végrehajtási intézet körkörös védelmi perem-sávján belül tilos a mobiltelefonok használata. A női elítéltek azonban különféle módon mégis hozzájutnak a készülékekhez. A fémdetektorok sok esetben nem jelzik a telefonokat, mivel azok nagyrészt műanyagból készültek.

Forrás: Evitar el uso del móvil. José Munoz. Regio 7, 2008. 08. 16.

Tiltott alkoholfogyasztás és -készítés az ugandai intézetekben

Az ugandai Börtönszolgálat eddig nem tett lépéseket a fogvatartottak alkoholfogyasztása ellen. Megfelelő eszközök nélkül nehéz volt ellenőrizni a sör vagy bor intézetbe való bejutását. Az új rendelkezések és a gyakorlat azonban kihangsúlyozzák, hogy tilos az alkoholfogyasztás és az alkoholpárlatok készítése a büntetés-végrehajtási intézetekben.

Johnson Byabashaija, a Börtönszolgálat szóvivője arról számolt be, hogy sok helyen a börtönszemélyzet tagjai még egymás között is elnézték az alkoholfogyasztást. A szeszfőzők az alkohol előállításához a büntetés-végrehajtási intézetekben található vizet és elektromos áramot használták fel, ezzel is növelve a fenntartás havi költségeit.

Forrás: Uganda: Alcohol Banned in Prisons Barracks, Mary Karugaba. 2008. 12. 11.

A Katalán Autonóm Közösség AIDS elleni intézkedései

A Katalán Autonóm Közösség, valamint a spanyol Igazságügyi és az Egészségügyi Minisztérium új együttműködési megállapodást írtak alá 2008 novemberében.

Az AIDS prevenció az egyik legfontosabb egészségügyi kérdés a katalán büntetés-végrehajtási intézetek számára. Ezen kívül a büntetőintézetekben továbbra is nagy hangsúlyt helyeznek az egészségügyi oktatásra és az egészségmegőrzésre. További fontos kérdés a tetoválás és a piercing szabályozott és ellenőrzött keretek közé terelése. Az ezzel kapcsolatos kísérleti programot a gyakorlatban a La Trinitat és a Wad Ras büntetőközpontokban fogják megvalósítani.

Számos büntetés-végrehajtási intézetben, mint például a barcelonai fiatakorúak intézetében vagy a Wad Ras női börtönben is igény mutatkozik a tücsere programban való részvételre.

Forrás: La prevalencia de la infección por el VIH en las prisiones es de las más elevadas. Catalunya, 2008. 11. 12.

Észak-Karolina államban sok a HIV fertőzött új elítélt

Észak-Karolina államban öt új fogvatartottból négy HIV fertőzöttséget mutatott a rutin ellenőrzés során. Novembertől a büntetés-végrehajtásért felelős minisztérium összefogást szorgalmazott a közegészségüggyel. Az előző hónapban 2163 új elítélt került az állami büntetés-végrehajtási intézetek rendszerébe, közülük 1784 HIV fertőzött volt. Eddig a börtönöknek a HIV tesztek elvégzése 1700 US dollárba (kb. 300 ezer forintba) került havonta.

Korábban a HIV vizsgálatot a fogvatartott börtönbe kerülésekor vagy a büntetés letöltése alatt csak kérésre végezték el. Az új irányelvek szerint minden egyes elítéltnak, aki megkezdi a szabadságvesztés büntetésének letöltését, felajánlják a HIV tesztet. Az új szabályok értelmében a fogvatartott később is, bármikor kérheti a vizsgálatot, ha a fertőzöttség veszélyétől tart.

Az eddigi tapasztalat az volt, hogy csupán az elítéltek negyede – akiket egyébként korábban nem diagnosztizáltak HIV vírussal – kérte az ellenőrző vizsgálatot a szabadságvesztés-büntetés megkezdésének időpontjában.

Forrás: 4 of 5 new prison inmates tested for HIV. Staff Report. New Observer, 2008. 12. 12.

Mentális betegségben szenvedő elítéltek Spanyolországban

A spanyolországi Pereiro büntetés-végrehajtási intézetében a 465 fogvatartottból közel 100 fő szenved valamilyen mentális betegségben, amit zömében csak az intézetbe kerülést követően diagnosztizáltak. Az orvosok megállapították, hogy a betegségek elsődleges oka a korábbi kábítószer-fogyasztás volt. Az illetékesek a helyzet javulását a „Belső figyelem a mentális megbetegedésekre” (Programa de Atención Integral a Enfermos Mentales) elnevezésű programtól várják.

A kezdeményezés három fázisban kíván segítséget nyújtani a rászorulóknak. A klinikai vizsgálat elvégzését néhány hónapig tartó gyógyszeres kúra követi, majd vé-

gúl az utolsó szakaszban a szociális integráció következik. A szakemberek azokra a statisztikai adatokra alapozták a program beindítását, amelyeket a börtönigazgatóság tett közzé. A felmérések azt mutatják, hogy a spanyol büntetés-végrehajtási intézetekben a fogvatartottak 30 %-a szenved valamilyen mentális betegségtől.

Forrás: Más de un centenar de reclusos de Pereiro sufre problemas psiquiátricos. Antonio Hernandez. Faro de Vigo, 2008. 09. 25.

Riport a libériai börtönállapotokról

A monroviai városházán a RAL (Alternatív Libéria Megmentése) nevű szervezet közölte a 2008-as börtönügyi beszámolóját. Ennek keretében a libériai büntetés-végrehajtási intézetek állapotát vizsgálták meg, ahol az elszállásolt fogvatartottak 90,7%-a férfi, 5,7%-a nő, 3,6%-a pedig fiatalkorú.

A beszámoló készítőinek véleménye az volt, hogy a tisztaság és az egészségügyi ellátás nagyon gyenge lábakon áll. A fertőzésmentes környezet kialakításának kulcsfontosságú eleme lenne a tiszta ivóvízellátás megoldása, ez azonban finanszírozási nehézségek miatt nem mindenhol valósult meg. A szervezet nehezményezte, hogy számos börtönben a mosdók tisztántartása nem megoldott, az ágyak és takarók pedig nem mindig állnak rendelkezésre.

Forrás: Liberia: Rights Group Releases 2008 Prison Report. T. Michael Johnny. 2008. 12. 18.

Rágcsálók és rovarok egy spanyol börtönben

Az Acaip (Agrupación de los Cuerpos de la Administración de Instituciones Penitenciarias, azaz a Büntető Intézetek Igazgatósági Testületének Szövetsége) egyik jelentésében felhívta a figyelmet arra, hogy a rágcsálók és rovarok jelenléte a salamancai Topas intézetben elviselhetetlenné teszi a szabadságvesztés büntetés letöltését.

A legnagyobb kellemetlenséget okozó rovarok a csótányok, amelyek zöme a Kanári-szigeteken elterjedt változathoz tartozik. Ezek a példányok az elítéltek gyakori átszállításának köszönhetően jelentek meg a salamancai büntetés-végrehajtási intézetben. Eddig még nem derült fény arra, hogy a fogvatartottak véletlenül vagy szándékosan hozzák magukkal a csótányokat.

Másrészt a legtöbb gondot okozó rágcsálók elsősorban patkányok, amelyek tetemei gyakran az esővízcsatornában rekednek. Az oszlásnak indult testek elviselhetetlen bűzt árasztanak, ezért a rendszer gyakoribb tisztítására és folyamatos rágcsálóirtásra lenne szükség.

Forrás: Acaip denuncia una plaga de roedores y cucarachas en la prisión de Topas. Diario de Leon, 2008. 11. 18.

Börtönegészségügyi kongresszus Spanyolországban

Több mint 500 résztvevője volt a „Spanyol börtöntársadalom egészsége” című országos kongresszusnak, amelyet 2008 novemberében rendeztek meg. Spanyolország minden tájáról érkeztek érdeklődők a hetedik börtönegészségügyi találkozóra, amit évről évre egyre többen látogatnak.

A dél-spanyolországi Murcia adott helyet a résztvevő orvosoknak és egyéb egészségügyi dolgozóknak, hogy megvitassák a büntetés-végrehajtási intézetek helyzetét. A rendezvényen a megelőzés, a diagnosztikai kérdések és az orvoslási módszerek megtárgyalására került sor. Ezeken kívül a kábítószerfüggő és a mentálisan beteg elítéltek kezelésének lehetőségeit, illetve az eddig elért eredményeket is számba vették.

Jose Quiñero, a szervezet bizottsági elnöke elmondta, hogy csak minden második évben kerül megrendezésre a konferencia. Az összejövetelek révén szeretnék elérni, hogy minél több jól képzett hivatásos egészségügyi dolgozó vegyen részt a börtönök egészségügyi ellátásában. A másik céljuk az, hogy a közvélemény megismerje a börtönpopuláció egészségügyi állapotát, és felismerje, hogy az elítéltek egészségének megőrzése a kinti társadalom tagjai számára is nélkülözhetetlenül fontos.

Forrás: Más de 500 profesionales sanitarios ha participado en el Congreso Nacional de la Sociedad Española de Sanidad Penitenciaria. La Opinión, 2008. 11. 28.

Börtönben készült olasz termékek

A Leccében található Borgo S. Nicola büntetőintézet „börtönben készült” védjeggyel ellátott termékeket gyárt. A különféle cikkek előállítására mögött az az ideológia áll, hogy mindent át lehet alakítani, és újra lehet hasznosítani.

A női fogvatartottak minden új termék elkészítésekor ügyességükről és leleményességükről tesznek tanúbizonyságot. Használt szövetekből új nadrágok, bevásárló táskák és egyéb hétköznapi cikkek készülnek. Az elítéltek ezzel a tevékenységükkel egyben új utat is mutatnak a fogyasztói társadalom számára. Nem kell feltétlenül megvásárolni, majd a használat után eldobni mindent. Fő céljuk a környezetbarát gondolkodásmód érvényesítése és a pazarlás elkerülése.

Forrás: Borse in Lecce. Guiseppe Listini. Quotidiano di Puglia, 2008. 11. 09.

A katalán börtönvállalatok eredményes évet zárnak

A katalán büntetés-végrehajtási intézetek elítélteket foglalkoztató műhelyei eredményes évet tudhatnak maguk mögött. Jelenleg közel 300 cég megrendeléseit teljesítik. A sikeres együttműködés a fogvatartottak reintegrációjával foglalkozó központ számára is hasznot hajt. Adolf Cabruja, a Cire (Centre d'Iniciatives per a la Reinserció – Reintegrációs Kezdeményezés Központja) igazgatója elmondta, hogy sok olyan terméket állítanak elő az elítéltek, amelyek a szabad lakosság körében kerülnek felhasználásra.

A Központ vezetője nagyon büszke arra, hogy a szabadságvesztés-büntetés letöltése a fogvatartottak számára nem jár együtt a tétlenséggel. A munkavégzés többféle szektorra is kiterjed, hiszen az elítéltek bekapcsolódnak – többek között – az autóipar, az építőipar és a gyógyszeripar termelésébe. A termékek sokfélék, az elítéltek készítenek például borok csomagolásához fadobozokat, borítékokat, elektromos szekrényeket, íves papirokat, illetve reklámyomtatványokat. 2003-ban a Központ 6,6 millió euró (kb. 1,7 milliárd forint) értékben forgalmazta a börtönökben előállított termékeket, majd 2007-ben ez az összeg már 16,85 millió euróra (kb. 4,5 milliárd forint) nőtt. Feltehetően 2008-ban elérik a 20 millió eurós (kb. 5,3 milliárd forint) határt is.

2003 során 1263, az idén már több mint 3200 főt alkalmaztak. A jövőben három új büntetőközpont is növelni fogja a börtönökben foglalkoztatott elítéltek számát. Az új intézetek a tervek szerint Lleida tartományban kerülnének kialakításra: az első Raimatban, a második Llica de Vallban, a harmadik pedig Montmelóban.

Forrás: Los talleres de las cárceles catalanas facturarán 20 millones este ano. Antoni López. La Vanguardia, 2008. 11. 13.

Rehabilitációs program Japánban

A visszaesési ráta csökkentése érdekében négy büntetés-végrehajtási intézetben vezettek be magánfinanszírozású oktatási rehabilitációs programot. Elsősorban az új börtönökben elérhető a kezdeményezés, amit az Igazságügyi Minisztérium is támogat. A szakemberek hosszú távon a programtól a túltelítettség reális mértékű csökkenését várják.

A rehabilitációs program fontos eleme a szakmunkásképzés, amely révén komoly eredményeket szeretnének elérni. A szakértők egyéb kiegészítő foglalkozásokat is beindítottak. Így például fontosnak tartják, hogy fejlesszék a fogvatartottak felelősségtudatát. Ennek érdekében lehetővé tették számukra, hogy kutyákkal foglalkozzanak, és elsajátítsák a gondozásuk alapszabályait, és a velük való helyes bánásmódot. Ezen kívül agytorna tanfolyamokat is szerveztek. A rehabilitációs kezdeményezés egyetlen gyenge pontja – a szakértők szerint –, hogy a japán munkaerőpiacon nagyon magasak az elvárások, és a szabadlábba kerülést követően sokan újra munkanélkülivé válnak.

Forrás: Guiding prisoners onto the right path. Aki Nakamura. Yomiuri Shimbun, 2008. 12. 10.

Milánói elítéltek és a színház

2008. november végéig a milánói Cesare Beccaria büntetés-végrehajtási intézet elítélteji a hivatásos színészekkel együtt szerepeltek az *Antigoné* című darabban, amelyet a milánói Punto Zero színházban adtak elő.

Giuseppe Scutella rendező nagy lelkesedéssel vetette bele magát a fogvatartottakkal való közös munkába. A darabot kettős szereposztás mellett próbálták.

Az igazgatóság szerint a dráma és a színészi játék nagymértékben hozzájárul a fogvatartottak morális és személyiségfejlődéséhez. A jelzett milánói börtönben a kulturális jellegű szabadidőprogramok listája is folyamatosan bővül.

Forrás: Detenuti ed il teatro. Vittorio Montillini. Corriere della Sera, 2008. 11. 06.

Fotókiállítás egy olasz börtön életéről

Sabrina Losso és Luisa Ferrari genovai fotóművészek 60 fekete-fehér képet készítettek a Marassi büntetés-végrehajtási intézetben. A kiállítás a Strada Nuova Múzeum auditoriumában került megrendezésre. A megnyitóra többek között hivatalos volt Salvatore Mazzeo, az intézet igazgatója és Elisabetta Papone, aki a genovai önkormányzat fotográfiai projektjéért felelős. A két művész a *Mea Culpa* címet adta a kiállításnak. Az alkotások, amelyek hitelesen mutatják be az elítéltek mindennapi életét, hat hónap alatt készültek el.

A kiállítást a fogvatartottak számára szervezett fotótanfolyam előzte meg. Ezt a kurzust a Nikon és a genovai Totalfoto szponzorálták, a szervezést pedig különböző civil szervezetek segítették. A tanulás ideje alatt az elítéltekben megérlelődött az elképzelés, hogy megmutassák a börtön falai között töltött életük néhány mozzanatát.

Forrás: La mostra Mea Culpa, fotografie di Sabrina Losso e Luisa Ferrari. Laura Santini. Mentelocale, 2008. 09. 17.

A fogvatartottak gyermekeit támogató program Pennsylvania államban

Az Allegheny megyei börtönben két éve tart az a kísérleti program, amelynek segítségével a fogvatartottak nehéz helyzetbe került gyermekeit támogatják.

A kezdeményezés kiötlője a Pittsburgh Gyermeksegítő Alapítvány.

A program egyik fontos része, hogyha például a szülő előzetes letartóztatásba került, az alapítvány a család segítségére siet, és átmenetileg gondoskodik a gyermekről.

A megfelelő pénzügyi háttérrel rendelkező szervezet hatékonyan és nagyon gyorsan tud fellépni a bajba jutottak megsegítésére.

Forrás: County program helps children of prisoners. Tim Puko. Tribune, 2008. 12. 07.

